

Statsinteresserne fra at blive tilbørligt varetagne; man har kun henviist til Lovgivningsveien som den, der væsentlig maatte benyttes, forsaavidt Communerne satte sig i Strid med, hvad den almindelige Interesse krævede. — Der er blevet hentydet til et Forhold, som skulde gjøre det aldeles nødvendigt, at man opfattede Sagen som en Stats sag, det nemlig, at der er flere Havne, som ligge ved een og samme Fjord, som altsaa have fælles Indløb. Liimfjorden og Bøsefjorden ere saaledes vistnok de eneste Punkter, med Hensyn til hvilke denne Betragtning kan gjøres gjældende; hvor der derimod ved en Fjord kun ligger en enkelt Havn, er der ingen Vanskelighed. (En Stemme: Jo.) Ja, der er i alt Fald kun meget liden Vanskelighed, og der maa man overlade det til Kjøbstaden at sørge for at skaffe sig Udløb igjennem Fjorden; ogsaa der kan der naturligvis fremkomme en Nødvendighed for en høiere Indgriben, men det kan der overalt. Jeg har heller ikke sagt, at Staten skal trække sig absolut tilbage; der kunde jo saaledes tænkes det Tilfælde, at det blev nødvendigt for en By at faae expropriert en Strækning for sin Havns Skyld, og den maatte da henvende sig til Regjeringen, som saa ad Lovgivningens Vej maatte, for den almindelige Interesses Skyld, der var knyttet til den communale, skaffe Expropriationen tilveie. Den egentlige Vanskelighed, man finder, ligger altsaa i de Havne, der ere beliggende ved større Indvande, som have fælles Udløb; men ogsaa der maa man naturligt komme til en Ordning, hvorved det Væsentlige bliver overladt til Communerne. Disse ville hver især sørge for deres Havne, og de have derhos den samme Interesse i at sørge for det fælles Løb, og dersom de ikke gjøre det, dersom de ikke kunne blive enige derom, saa ville de Alle tilsammen lide derunder. Dersom de føle Nødvendigheden af at forene sig, men ikke kunne blive enige, saa kunne de henvende sig til den øverste Statsmagt og bede den tage Sagen i sin Haand. De kunne overdrage Afgjørelsen til Regjeringens Ordning ad administrativ Vej, naar de selv ere enige derom, eller de kunne ønske Forholdet ordnet ad Lovgivningsveien. Der kan saaledes komme Meget at ordne for Regjeringen og Lovgivningen; men derved, at

nogle enkelte Byer have en fælles Interesse i Havnevesenet, saaledes at Havnen ikke kan betragtes alene fra den enkelte Byes Standpunkt, derved kan man aldrig gjendrive den Opsatning, at Handelshavnene væsentlig ere communale Instituter; og, medens jeg troer, at Sagen aldeles ikke nu er moden til nu at afgjøres, og derfor vil slutte mig til de Udtalelser, der gaae ud paa at udstemme hele Paragraphen af Loven, er jeg dog aldeles vis paa, at en fremtidig Lovgivning vil gaae i den Retning, at Handelshavnene knyttes mere og mere til Byerne og erkjendes i deres Natur som communale Instituter.

W. Peterfen: Jeg kan i det Væsentligste slutte mig til, hvad den ærede sidste Taler yttrede med Hensyn til de communale Havnes Forhold, og da jeg troer, at de fleste af Thingets Medlemmer nu i det Hele have taget deres Beslutning om, hvorledes de ville stemme om det foreliggende Spørgsmaal, skal jeg ikke forlange Discussionen derom; men jeg kan dog ikke undlade at bemærke, at, saavidt mig bitterligt, er Odense Canal bleven solgt til Odense Commune, og at der er givet Odense Commune Skjøde derpaa (Underriksministeren: Nei!). Ja, den ærede Indenrigsminister siger Nei, og jeg tør naturligvis ikke imod hans Nei bestemt fastholde, at Odense Commune har Skjøde paa Odense Canal, men, hvad jeg i alt Fald veed, det er, at Odense Communalbestyrelse har underskrevet den for Kjøbesummen udstedte Obligation (Underriksministeren: Som Garant), nei, ikke som Garant, men saaledes, at den ligefrem har forskrevet sig som forpligtet til at betale Statskassen den paagjældende Sum. Jeg erkjender ganske vist, at Odense Commune ikke alligevel eier Canalen i den Forstand, hvori den eier flere andre communale Indretninger; det troer jeg nok, at jeg idetmindste personligt tør udtale. — Jeg skal iøvrigt, som sagt, ikke opholde Thinget længere ved denne Sag. Derimod er der et Par andre enkelte Bemærkninger, som jeg skal tillade mig at gjøre. Den første angaaer Begyndelsen af § 15, hvor det hedder: „Bestyrelsen af Skolevesenets Indtægter og Udgifter samt overhorebet dets Rasse-